

การถอดบทเรียนการสร้างเครือข่ายของ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.) ปี ๒๕๖๓
ตามประเด็นการทำงานเกษตรปลอดภัย

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอวิเศษชัยชาญ

จังหวัดอ่างทอง

คำนำ

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตสินค้าเกษตรที่เหมาะสมสำหรับชุมชน เป็นศูนย์กลางการบริการและแลกเปลี่ยนความรู้ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่าง ๆ กับเกษตรกรในชุมชน ดำเนินการในพื้นที่ของเกษตรกรต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งมีองค์ความรู้ที่สามารถเป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรในชุมชน ในการปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเกษตรที่สำคัญของพื้นที่ ตั้งแต่การผลิต การบริหารจัดการ จนถึงการตลาด

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง ปัจจุบันมีทั้งหมด ๑๕ ศูนย์ เป็นศูนย์หลัก ๑ ศูนย์ ศูนย์เครือข่าย ๑๔ ศูนย์ โดยทุกศูนย์เป็นศูนย์เรียนรู้ฯ ที่มีองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่สามารถเป็นตัวอย่างให้กับเกษตรกรในพื้นที่ เกษตรกรสามารถมาศึกษาหาความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้กับประธานศูนย์ฯ เพื่อพัฒนาการเกษตรของตนเองได้ สำนักงานเกษตรอำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง จึงดำเนินการถอดบทเรียนตามประเด็นการทำการเกษตรปลอดภัย เพื่อเผยแพร่ให้เกษตรกร และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรนำไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมงานด้านการเกษตร และพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

สำนักงานเกษตรอำเภอวิเศษชัยชาญ

กรกฎาคม ๒๕๖๓

สารบัญ

	หน้า
ประวัติความเป็นมา	๑
แรงจูงใจในการดำเนินการทำเกษตรปลอดภัย	๒
วิธีการดำเนินงาน	๔
ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	๔
ปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข	๔
ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรม	๕
การขยายผลสู่เกษตรกรอื่นๆ	๖

การถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ปี ๒๕๖๓
ตามประเด็นการทำการเกษตรปลอดภัย

ชื่อ-สกุล นายวัชรินทร์ เสนาน้อย
เกิดวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๑๒
อายุ ๕๑ ปี
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๙๗ หมู่ ๒ ตำบลศาลเจ้าโรงทอง
อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง
เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๑-๔๕๓๗๑๔๔
การศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

๑. ประวัติความเป็นมา

๑.๑ เกตรกรต้นแบบ มีกิจกรรมที่ดำเนินการ ดังนี้

ด้านพืช

- ปลูกข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ เพื่อบริโภคเองและเหลือจำหน่าย ในเนื้อที่ ๕ ไร่
- ปลูกพืชหลังนาเพื่อเพิ่มรายได้
- ปลูกปอเทืองเป็นปุ๋ยพืชสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน
- เพาะเห็ดนางฟ้าภูฐานเพื่อให้มีรายได้ประจำวัน (๑ โรงเรือน)
- ปลูกไผ่กิมชุงและไผ่หวานเพื่อให้มีรายได้ประจำสัปดาห์ (๑๐๐ กอ)
- ปลูกกล้วยน้ำว้า เพื่อให้มีรายได้ประจำเดือน (๑ ไร่)
- ปลูกพริกไทย เพื่อเก็บผลผลิตขาย และกิ่งพันธุ์จำหน่ายเป็นรายได้ประจำเดือน (๑๐๐ หลัก)
- ปลูกต้นเพกา จำนวน ๕๐ ต้น เพื่อเป็นหลักพริกไทย และเก็บผลผลิตขายเป็นรายได้ประจำเดือน
- ปลูกฝรั่งกิมจู และแป้นสีทอง จำนวน ๓๐ ต้น เพื่อให้มีรายได้ประจำเดือน
- ปลูกมะม่วง จำนวน ๙๐ ต้น เพื่อให้มีรายได้ประจำปี
- ปลูกกระท้อน จำนวน ๑๒ ต้น เพื่อให้มีรายได้ประจำปี
- ปลูกมะนาว จำนวน ๑๐ ต้น เพื่อบริโภค และจำหน่ายเป็นรายได้ประจำปี
- ปลูกกระเจี๊ยบเขียว จำนวน ๐.๒๕ ไร่ เพื่อจำหน่ายและบริโภคเป็นรายได้ประจำวัน

ด้านประมง

- เลี้ยงปลาเบญจพรรณ จำนวน ๓ บ่อ รวมเนื้อที่ ๑ ไร่ เพื่อบริโภค และจำหน่าย
- เลี้ยงปลาสดข้างนาข้าว จำนวน ๑ บ่อ เนื้อที่ ๑ งาน เพื่อบริโภค และจำหน่าย
- เพาะพันธุ์ปลาสดเอง

ด้านปศุสัตว์

- เลี้ยงเป็ดไข่เพื่อบริโภคและจำหน่ายจำนวน ๕๐ ตัว

ด้านการจัดการศัตรูพืช

- ทำน้ำหมักจุลินทรีย์และสารสกัดไล่แมลงศัตรูพืชสูตรต่าง ๆ

ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน

- เลี้ยงไส้เดือนเพื่อทำมูลไส้เดือนมาเป็นวัสดุปลูกทำน้ำหมักมูลไส้เดือน
- ทำปุ๋ยหมักจากก้อนเชื้อเห็ดเห็ดเก่า
- การปลูกปอเทืองในแปลงนา เนื้อที่ ๕ ไร่ เพื่อรอกปลูกข้าวในฤดูกาลต่อไป

๑.๒ ศพก.(ลักษณะการทำงานเกษตรของสมาชิกกลุ่มโดยรวม)

ศพก.เครือข่ายศาลเจ้าโรงทองมีกิจกรรมหลักคือ การทำการเกษตรโดยใช้หลักเกษตรทฤษฎีใหม่ เศรษฐกิจพอเพียง และการทำเกษตรปลอดภัย โดยมีเกษตรกรที่มีแนวความคิดเดียวกัน จำนวน ๙ ราย รวมกลุ่มโดยใช้หลัก ๕ ร. ในการดำเนินการ คือ

- ร่วมคิด
- ร่วมวางแผนการปฏิบัติงาน
- ร่วมปฏิบัติงานตามแผน
- ร่วมประเมินผลการทำงาน
- ร่วมรับผลประโยชน์

๒. แรงจูงใจในการดำเนินงานทำเกษตรปลอดภัย

เมื่อจบการศึกษา ได้ทำงานบริษัท รถยนต์นิสสัน เป็นเวลา ๑๘ ปี ระหว่างที่ทำงานได้มีโอกาสไปศึกษา และฝึกอบรมที่ประเทศญี่ปุ่น หลายครั้ง และสถานที่ที่ไปฝึกอบรมนั้นอยู่ในพื้นที่ชนบทมีการทำเกษตรกรรม หลายอย่าง เช่น นาข้าว, พืชผักสวนครัว, สวนองุ่น ซึ่งระหว่างการเดินทาง ด้วยการเดินเท้าระยะทาง ประมาณ ๒ กิโลเมตร ได้ผ่านพื้นที่เกษตรกรรมเหล่านั้น และได้เห็นเกษตรกรของประเทศญี่ปุ่น ทำกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย ซึ่งส่วนใหญ่จะทำให้เทคโนโลยีการเกษตรมาใช้แทนแรงงานคน และทำการเกษตรแบบเกษตรอินทรีย์ มีการวางระบบน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถให้จุลินทรีย์หรือฮอร์โมนไปกับน้ำได้ตลอดเวลาที่ต้องการ และมีการทำปุ๋ยหมักไว้ใช้ในพื้นที่ทำเกษตรกรรมอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดมีแรงบันดาลใจ ถ้ามีโอกาสทำการเกษตรจะทำแบบญี่ปุ่น โดยทำการเกษตรแบบปลอดภัยและนำเทคโนโลยีการเกษตรมาใช้

ต่อมาในปี ๒๕๕๒ ได้มีอาการเจ็บป่วยจำเป็นต้องเข้าโรงพยาบาลพักรักษาตัวอยู่ประมาณ ๑ เดือน สาเหตุมาจากความเครียดในการทำงาน พักผ่อนน้อย รับประทานอาหารไม่เป็นเวลา ระหว่างพักรักษาตัวได้อ่านหนังสือเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ ของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทำให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะลาออกจากบริษัท เพื่อมาทำการเกษตรและได้ลาออกจากบริษัทในปี ๒๕๕๒

ต่อมาในปี ๒๕๕๓ ได้เริ่มทำการเกษตรในพื้นที่ ๑๕ ไร่ แบ่งเป็นทำนา ๑๓ ไร่ ปลูกพืชผักสวนครัว และไม้ผล ๒ ไร่ ผลปรากฏว่าพืชผักสวนครัวและไม้ผลเจริญเติบโตไม่ดี นาข้าวต้องใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีจำนวนมากเนื่องจากสภาพดินเสื่อมโทรมเพราะผ่านการใช้สารเคมีมาเป็นเวลานาน จึงจำเป็นต้องปรับปรุงดินทั้งหมดจึงได้ซื้อวัวมาเลี้ยง จำนวน ๕ ตัว และเก็บมูลวัวใส่ในพื้นที่ทำการเกษตรเป็นระยะเวลา ๒ ปี ต่อมาปี ๒๕๕๕ ได้ขายวัวออกไปทั้งหมดและเริ่มปรับพื้นที่จากเคยทำนา ๑๓ ไร่ เหลือพื้นที่ที่ทำนา ๕ ไร่ และอีก ๑๐ ไร่ ได้ปลูกพืชผสมผสาน โดยยึดแนวทางเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

๓. วิธีดำเนินงาน

หลังจากปรับพื้นที่แล้ว ก็เริ่มวางแผนดำเนินการปลูกพืช โดยแบ่งเป็น ๓ ระดับ คือพืชรายวัน พืชรายเดือน พืชรายปี โดยคำนึงถึงแรงงานที่มีจำกัด (ทำคนเดียว) เงินทุนและทรัพยากรที่มี โดยพึ่งพาปัจจัยภายนอกให้น้อยที่สุด

๓.๑ การนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

ในการทำการผลิตพืชและทำกิจกรรมทางการเกษตร เกษตรกรมีการตรวจวิเคราะห์ดินก่อนทำการผลิต และใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต โดยในการผลิตข้าว มีการปลูกปอเทืองเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน และไม่เผาฟางเพื่อลดภาวะโลกร้อน มีการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการทำโรงเรือนเพาะเห็ดอัญชริยะ

๓.๒ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไร่นาสวนผสม

จากแนวคิดตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และการทำการเกษตรแบบไร่นาสวนผสม ซึ่งสามารถลดความเสี่ยงจากการประกอบอาชีพได้ และประกอบอาชีพด้วยความพอเพียงเป็นหลัก

๑) ความพอประมาณ คือ ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น การทำจุลินทรีย์หมักกล้วยในการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อลดต้นทุนและปรับสภาพน้ำ การวางระบบน้ำในแปลงเพื่อประหยัดเวลาและประหยัดน้ำ การใช้ชีวภาพ เช่น การขยายเชื้อ BT BS มาใช้ร่วมกับพืช เพื่อลดต้นทุนและการใช้สารเคมี การปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และน้ำหมักจุลินทรีย์ชีวภาพ การป้องกันกำจัดโรคพืชและแมลงศัตรูพืช จะใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อลดต้นทุนการผลิตและปลอดภัยต่อตนเองและผู้บริโภค

๒) ความมีเหตุผล คือ การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องไม่เหตุผล การปลูกพืช ๓ ระดับ พืชรายวัน ทำให้มีรายได้ประจำวัน พืชรายเดือนและรายปีเป็นเงินเก็บไว้ใช้ยามจำเป็น และลงทุนเพิ่มเติม

๓) ภูมิคุ้มกัน คือ การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น มีการปลูกพืชกันลมและป้องกันสารเคมี มีการปลูกไม้ ปลูกกล้วยน้ำว่า การวางแผนการปลูกพืชให้เป็นไปตามความต้องการของตลาด และมีเงื่อนไขของการตัดสินใจและดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง ๒ ประการดังนี้

๑ เงื่อนไขของความรู้ประกอบด้วยวิชาการต่าง ๆ ในการทำงานได้ยึดหลัก KUSA คือ K= Knowledge, U=Understand, S=Skill, A= Attitude

๒ เงื่อนไขของคุณธรรม ประกอบด้วยหลักของความดี ความงาม ความถูกต้อง ไม่ว่าจะแสดงออกมาโดยการกระทำทางกาย วาจา และจิตใจ ซึ่งเป็นหลักประจำใจในการประพฤติปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัย เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อตนเองผู้อื่นและสังคมให้เกิดความรักสามัคคี ความอบอุ่น มั่นคงในชีวิต

๓.๓ มีการจัดระบบการปลูกพืช และการแก้ปัญหาของเกษตรกรด้านพื้นที่

เมื่อทำการเกษตรผ่านไปในแต่ละรอบในแต่ละคราว มีการจัดบันทึกรายรับรายจ่าย

มีการจดจำ นำมาประยุกต์ปรับเปลี่ยนแก้ไขปัญหาในแต่ละด้าน เช่น ด้านการตลาด พร้อมทั้งมีการปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชให้เหมาะสมกับฤดูกาล มีการปลูกพืชหมุนเวียน ปลูกพืชหลังนา พืชใช้น้ำน้อย เช่น พักทอง แตงไทย ดาวเรืองตัดดอก เป็นต้น หลังจากเก็บผลผลิตพืชหลังนาเสร็จก็จะมีการปลูกปอเทือง เป็นปุ๋ยพืชสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน เตรียมดินไว้ในฤดูกาลถัดไป นอกจากนี้ยังมีการส่งตรวจดินกับสถานีพัฒนาที่ดิน เพื่อตรวจวัดความเป็นกรด-ด่าง และธาตุอาหารในดิน เพื่อดูคุณภาพของดินในการใส่ปุ๋ย ประหยัดต้นทุน นอกจากนั้นในระยะเวลา ๒-๓ ปี เราได้ประสบกับปัญหาภัยแล้ง เราจึง

ต้องปรับเปลี่ยนการปลูกพืช ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในด้านนั้น ๆ ส่วนปัญหาเรื่องราคาพืชผลหรือผลผลิตภาคการเกษตรตกต่ำนั้นเราต้องศึกษาในด้านการตลาดก่อนจะลงมือทำการเกษตร

๓.๔ การป้องกันและการจัดการศัตรูพืชต่าง ๆ

เนื่องจากได้รับความรู้จากการฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ จากหน่วยงานสำนักงานเกษตรอำเภอ และสำนักงานเกษตรจังหวัด ทำให้สามารถนำความรู้มาใช้ในพื้นที่ได้ โดยมุ่งเน้นบำรุงรักษาเชิงป้องกัน โดยการทำให้พืชแข็งแรงด้วยการเติมฮอโรโมนหรือฉีดพ่นจุลินทรีย์ลงในดินเป็นระยะ ๆ แต่ถ้ามีโรคพืชเกิดขึ้นจะใช้สารชีวภัณฑ์ในการจัดการฉีดพ่น เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อ BT BS และสารสกัดสะเดา นอกจากนี้เมื่อลดการใช้สารเคมีลงทำให้มีแมลงที่มีประโยชน์ช่วยจัดการแมลงศัตรูพืชได้ระดับหนึ่ง

๔.ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ดำเนินกิจกรรมการเกษตรตามทฤษฎีบันได ๙ ขั้น สู่ความยั่งยืนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

๑.พอกิน	๖.ทำทาน
๒.พอใช้	๗.เก็บรักษา
๓.พออยู่	๘.ขาย
๔.พอร่มเย็น	๙.สร้างเครือข่าย
๕.ทำบุญ	

๕.ปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข

เมื่อพบปัญหาระหว่างดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ จะทำการวิเคราะห์ปัญหา หาสาเหตุที่แท้จริง และดำเนินการแก้ไขจนประสบความสำเร็จและจดบันทึกเพื่อเป็นภูมิปัญญาให้กับบุคคลอื่นต่อไป

๕.๑ เรื่องการผลิต

การปลูกพืชผัก ปัญหาที่พบเป็นประจำคือ โรคและแมลงศัตรูพืช เช่น หนอน เพลี้ย จะทำลายพืชผักประเภท กระเจี๊ยบเขียว และบวบ ทุกระยะการเจริญเติบโต

โรคพืชที่พบเป็นประจำในพืชผัก คือ โรครากเน่า และโคนเน่า

การป้องกัน จะใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา ผสมน้ำ ราดพื้นที่ก่อนปลูกจะให้ผลดี

การกำจัด ทำลายต้นที่เป็นโรคและกำจัดแหล่งสะสมเชื้อโรค

แมลงศัตรูพืชที่พบเป็นประจำในพืชผัก คือ หนอน เพลี้ย เพื่อให้ปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค คือการใช้สารชีวภัณฑ์ เช่น

การป้องกัน จะใช้สารสกัดสะเดา ตำหัว ตัวเบียน

การกำจัด จะใช้เชื้อราบีเวอร์เรีย และเมธาไรเซียม

๕.๒ สภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมที่สำคัญคือ สภาพอากาศที่แห้งแล้งมีผลทำให้ผลผลิตของพืชผักทุกชนิดลดลง และคุณภาพไม่ตรงกับความต้องการของตลาด

การป้องกัน ใช้สแลนพรางแสงแดด และใช้ระบบการให้น้ำแบบสปริงเกอร์ เพื่อช่วยลดอุณหภูมิ ซึ่งทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นสำหรับเรื่องการตลาดไม่ก่อให้เกิดปัญหา เนื่องจากความสามัคคีของกลุ่มผู้ผลิต ทำให้ผู้บริโภคเกิดความศรัทธาและมั่นใจถึงความปลอดภัย ทางกลุ่มจึงมีอำนาจในการต่อรองเรื่องราคาได้

๖.ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรม

๑.ความยั่งยืนด้านการประกอบอาชีพ

๑.๑ การทำการเกษตรแบบไร่นาสวนผสมและการปลูกพืชผสมผสาน ผลิตแบบครบวงจรตั้งแต่ขยายกิ่งพันธุ์ เพาะปลูก และเก็บผลผลิต ทำให้มีกิจกรรมต่อเนื่อง เช่น ปลูกข้าว ปลูกพริกไทย ปลูกไม้ปลูกไม้ผล เพาะเห็ด เลี้ยงเป็ด เลี้ยงปลา

๑.๒ มีผลผลิตออกสู่ตลาดทั้งปี ทำให้มีรายได้ต่อเนื่อง

รายได้ประจำวัน เช่น เห็ด หน่อไม้ ไข่เป็ด

รายได้ประจำเดือน เช่น พริกไทย กลัวย ผรั่ง มะนาว

รายได้ประจำปี เช่น ข้าว มะม่วง กระท้อน ปลา

๑.๓ มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างพอเพียง มั่นคง มีงานทำตลอดปี

๑.๔ มีสุขภาพแข็งแรง รับประทานอาหารปลอดภัย

๒. ความเป็นผู้นำและเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

มีความเสียสละให้กับชุมชนอยู่ตลอด เป็นบุคคลที่มีจิตสาธารณะต่อส่วนรวม และหน่วยงานต่าง ๆ ของจังหวัดอ่างทอง ในปี ๒๕๕๖ ได้ปฏิบัติงานในการเก็บข้อมูลด้วยเครื่อง TABLET โครงการสำมะโนเกษตรปี ๒๕๖๐ ได้รับคัดเลือกให้เป็นประธานชุมชนกลุ่มเกษตรกรทำโครงการ ๙๑๐๑ ตามรอยเท้าพ่อ ภายใต้ร่มพระบารมีเพื่อพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน และในปี ๒๕๖๑ เป็นประธานชุมชนโครงการสร้างเสริมรายได้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย ในปี ๒๕๖๒ ได้รับคัดเลือกให้เป็นศูนย์หมอดินประจำตำบลของกรมพัฒนาที่ดิน

๓. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เน้นการทำการเกษตรแบบชีวภาพ โดยเน้นเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นหลักรวมทั้งการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด หลักการใช้จุลินทรีย์มาใช้ในภาคการเกษตร เช่น นำจุลินทรีย์หน่อกล้วยมาใช้ในการบำรุงดิน

- การปรับปรุงบำรุงดิน การใช้สารเคมี และการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การไถกลบฟางข้าวหลังเก็บเกี่ยว เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน เนื่องจากฟางข้าวและตอซังเป็นวัสดุที่ย่อยสลายได้ง่าย และมีปริมาณอินทรีย์วัตถุมากในพื้นที่นา ๑ ไร่ หากมีการไถกลบฟางข้าวจะได้ปริมาณอินทรีย์วัตถุประมาณ ๘๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัม วิธีการตอนเกี่ยวข้าวให้รถเกี่ยวติดตัวกระจายฟางข้าวให้ฟางข้าวกระจายทั่วแปลงนา

- การใช้จุลินทรีย์หน่อกล้วยในการย่อยสลายฟางข้าว จะปล่อยจุลินทรีย์ไปกับน้ำ ขณะปล่อยน้ำเข้านาให้ท่วมฟางข้าว

- การเลี้ยงเปิดในนาข้าว หลังจากปล่อยน้ำเข้านาจะปล่อยเปิดลงไปให้นาเปิดจะเข้าไปกินข้าวร่วงตามพื้นนาและจะเหยียบย่ำฟางข้าวให้จมน้ำ

- การเลี้ยงปลาในนาข้าว พื้นที่นาจำนวน ๕ ไร่ มีการปรับปรุงแปลงนาข้าวให้สามารถเลี้ยงปลา ร่วมกันการปลูกข้าว ซึ่งปลาจะมีส่วนช่วยในการกำจัดวัชพืชบางชนิดและกันแมลงที่เป็นศัตรูพืชในนาข้าว ช่วยลดปริมาณศัตรูข้าวลงได้ การเลี้ยงปลาในนาข้าวเป็นการรักษาระบบนิเวศวิทยาให้เกิดความสมดุลจากการดำเนินการพบว่าข้าวมีการเจริญเติบโตอย่างสม่ำเสมอ

๗. การขยายผลสู่เกษตรกรอื่น ๆ

นายวัชรินทร์ เสนาน้อย เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มและความพยายามฟันฝ่าอุปสรรคและแก้ปัญหาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ ๙ เป็นแรงบันดาลใจ ทำให้ประสบความสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ และได้รับความไว้วางใจจากส่วนราชการต่าง ๆ ให้เป็นเกษตรกรต้นแบบ และเป็นวิทยากรในการฝึกอบรมต่าง ๆ ซึ่งผลจากความอดทนและการเสียสละ ดังกล่าว ทำให้ผู้ที่ได้รับฟังการบรรยายได้รับองค์ความรู้และเห็นผลงานจากการปฏิบัติจริงเป็นจำนวนมาก ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและยอมรับว่า “ ตัวอย่างที่ดี มีค่ากว่าคำสอน ”

ที่มถอดบพเรียน จังหวัดอ่างทอง

ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๓

